

hetőség – szintén a vízenyősség miatt – a gerendalábakon nyugvó gazdasági épület.

A területen előkerült szórványos jelenségek közül egyedül a gerendavázis konstrukció datálható. Építési ideje a rendkívül szegényes leletanyag és a római rétegek hiánya miatt ugyan nem meghatározható, a felhagyás időpontja azonban az üvegedény-fül alapján a 4. sz. második felére keltezhető.

A területen a jövő év folyamán további földmunkák elvégzését tervezik. Ezek megfigyelése szükséges, illetve az épület körüli kertrész kialakításakor célszerű lenne a telek keleti részén újabb szelvényt nyitni, mivel az említett kelet-nyugati irányú gerendavázis konstrukció ebben a zónában valószínűleg tovább folytatódik.

LÁNG ORSOLYA

72. Budapest, V. Bástya utca 1–11.

Á, Kö, Tő

2000. augusztus 21. és szeptember 29. között szondázó régészeti kutatást végeztünk a Bástya utca 1–5. és 9–11. sz. telkeken, valamint a 7. számú épület pincéjében. A régészeti és műemléki védettség alatt álló területen sikerült megtalálnunk a 13. századi okleveles említésekből ismert Szent Erzsébet falva maradványait (kemence, cölöplyukak, stb.), továbbá Pest város 14–16. századi középkori és 17. századi török kori kerámiatöredékeit és épületmaradványait. Feltártuk és tisztáztuk a terület újkori beépítését. Megállapítottuk, hogy a 18–19. századi telekosztásrendszer nagyrészt követte a középkori beépítési rendet.

Kutatásunk egyik legfontosabb feladata a területünket délről lezáró, a 15. században épült városfal alapjainak feltárása volt. A statikai okok miatt csak részlegesen kiásott mészkőfal alapozási síkját a mai járószint alatt kb. 3,5–4,5 m mélyen tártuk fel. A Bástya utca 1. sz. épület keleti végén megtaláltunk és feltártunk egy felül sarkaiban félkörösen lefaragott, a városfalat teljes vastagságában áttörő ajtónyílást. Így sikerült tisztáznunk a fal alapozásának eredeti, 2 méteres vastagságát. Megállapítottuk, hogy a városfal vastagsága évszázadok óta állandóan csökkent, mivel a jó minőségű mészkőfalat folyamatosan elbontották, lefaragták, és építőanyagként felhasználták. A föld feletti síkon jól nyomon követhetőek az elbontott újkori épületek helyiségszervezésének lenyomatai, téglapótlásai.

Szondázó kutatásunk eredményeinek ismeretében feltétlenül szükségesnek tartjuk a terület teljes feltárását.

ZÁDOR JUDIT

73. Budapest, V. József nádor tér

Tő

A területen az V. kerület Belváros-Lipótváros önkormányzata mélygarázs létesítését tervezte. Mivel már korábban (1950, 1979) két leletmentés alkalmával is sírok kerültek elő a térről, a régészeti jelenségek és rétegvi-

szonyok tisztázására kérte fel az önkormányzat a BTM-et. A szondázásra azért is nagy szükség volt, mert az építkezés mellett folyó leletmentés során a sírok korát nem sikerült megállapítani.

A tér É-i és D-i oldalán, a füves területeken egy-egy kutatóárkot húztunk. Ennek alapján megállapítottuk, hogy a területen vastag újkori feltöltési rétegek húzódnak, legtöbb a 19. század elejéről. Újkori épületek nyomait a téren nem találtuk.

A feltöltési rétegek alatt mintegy 150–160 cm mélységben barna, homokos réteg került elő, amelyben nagyjából szabályos sorokban DNy-ÉK tájolású sírok foltjai (összesen 31) sorakoztak. Közülük 18-at tártunk fel. A sírok körül több mészkőtöredék is előkerült, közülük kettőről megállapíthattuk, hogy sírkőoszlop töredéke. A sírok mélysége jelentkezési szintjüktől mérve 60–80 cm volt, valamennyi koporsós, melléklet nélküli temetkezés. A sírok két esetben vágtak korábbi temetkezéseket, ezeknek tájolása is (Ny-K) eltért a többitől. A réteg, amelybe a sírokat ásták, főként 13–14. századi kerámiát tartalmazott.

A sírkövek alapján a temetőt a török hódoltság korára keltezhetjük, ezt igazolják az 1684-es és 1686-os ostromokról készült metszetek is, amelyeken ezen a területen nagy kiterjedésű temető látszik.

A sírok alatt korábbi telepjelenségeket, kisebb gödröket, árkok részleteit találtuk. Ezek az objektumok a 14–15. századra keltezhetőek, nagyobb összefüggéseiket azonban a kutatóárkokban nem tudtuk megfigyelni. A középkori Pest városfalán kívüli részei lehettek.

KOVÁCS ESZTER

74. Budapest, XI. Kondorosi út, 3796/ hrsz.

Ø

A Budapesti Történelmi Múzeum a címben szereplő telken 2000. szeptember 12–október 10. között végzett szondázó ásatást. A feltárás szükségességét az indokolta, hogy a területen autószalont kívántak létesíteni, és a helyszín közelében található a Gerevich László által 1943-ban feltárt középkori udvarház maradványa.

A telken öt szondát nyitottunk, amelyek a beépítendő terület keleti részére koncentráálódtak, ahová sejteni lehetett az udvarház, illetve a hozzá tartozó település maradványait. A szondákban 3–3,5 méter vastagságban 20. századi feltöltés volt, melyet a II. világháború után hoztak az akkor még vízenyős területre. Ez alatt 1–1,5 méter vastagságban sötétszürke iszapréteget találtunk, mely a Duna, vagy a Dunával párhuzamos patakok áradásakor keletkezhetett. Ebből a rétegből leletanyag nem került elő. A bolygatatlan altalaj 4–5 méter mélységben jelentkezett, melyben régészeti objektumot, vagy arra utaló nyomot nem találtunk. A szondák alapján megállapítható, hogy a vizsgált területre már nem terjedtek ki a régészeti objektumok, illetve a korábbi földkitermeléssel, és a 20. századi szemétkerakással mára már minden lehetséges régészeti nyomot eltüntettek.

TEREI GYÖRGY